

V.

De „Elza” lag tot uitzeilen gereed. Maar zij zou zonder wijding niet vertrekken.

De Zondagmorgen was heerlijk aangebroken. De zee lag daar zoo effen en kalm, een uitgestrekte vijferv gelijk. Reine golfjes rolden op 't strand en spatten daar in blinkend schuim uiteen. — Niemand zou in de wijde watervlakte den wreeden tyran herkennen, die nog zoo kort geleden het visschersdorp in een tooneel van afgrijpselijke ellende en nameloos wee veranderd had.

Of huichelde de zee, die verleidelijke zee? Huichelde zij, om de prooi tot zich te trekken en ze in een onbewaakt oogenblik te verslinden?

Wat zag de „Elza” er lief uit! Zij scheen een vorstin te midden der andere vaartuigen. Het koperen ijzerwerk blonk in het heerlijk najaarszonnetje. De geteerde romp stak vroolijk af bij de groene randen en den witten gangboord. In sierlijke letters prijkte aan den achtersteven: „Elza—Everaart Vermeire”.

En ofschoon het scheepje nog op rollen op het strand lag, had de patroon het bruine zeil, waar in helle witte kleur 't nummer afstak, doen hijschen, als wilde hij nu toonen, hoe zeewaardig zijn vaartuig was. Het zachte windje speelde met den langen wimpel, die op 't vergulde stangetje heen en weder

draaide, zoo vermakelijk, als schonk de zee den kustbewoner niets dan wonne en vreugde.

Maar ook de vlag wapperde fier, evenals op andere vaartuigen, want heden was het de dag der wijding.

* * *

De klok op den grijzen, verweerden toren luidde. De dienst was ten einde en een kleine processie verliet het godshuis. Eerbiedig schaarden de dorpeelingen zich in twee rijen. Het was of de priester, als vertegenwoordiger des hemels, wilde getuigen, dat God een welgevallen heeft aan de goede werken zijner schepselen.

De oude zieleherder in amtsgewaad beklom het scheepje en plaatste zich op de voorplecht. Ernstig klonk zijn stem, toen hij de woorden uit den psalm sprak:

Die met schepen ter zee afvaren, handel doende op groote wateren, die zien de werken des Heeren en zijne wonderwerken in de diepte. Als Hij spreekt, zoo doet Hij een stormwind opstaan, die hare golven omhoog heft.

Zij rijzen op naar den Hemel; zij dalen neder tot in de afgronden; hunne ziel versmelt van angst.

Zij dansen en waggelen als een dronken man en al hunne wijsheid wordt verslonden.

Doch roepende tot den Heere in de benauwdheid, die zij hadden, zoo voerde Hij hen uit hunne angsten. Hij doet den storm stilstaan, zoodat hunne golven stil zwijgen.

En aandachtig luisterden de aanwezigen naar de Evangelie-woorden.

En Hij bestrafte de winden en de zee en er werd groote stilte.

En de menschen verwonderden zich, zeggende: „Hoedanig is Deze, dat ook de winden en de zee Hem gehoorzaam zijn.”

En van ganscher harter stemden zij in met 't gebed van den grijsaard, die reeds zoovele zijner kinderen had zien vertrekken, doch niet wederkeeren.

Zie goedgunstiglijk neder op dezen uwen nederigen dienstknecht, die den zegen afsmeekt over de „Elza.”

Laat Uw zegen nederdalen en rusten op het schip en op hen aan wie de zorg en het bestuur daarvan is toevertrouwd.

Laat de Engel Uws aangezichts met hen gaan en hen beschermen. Leid en bewaar hen te midden van gevaar en benauwdheid, en verlos hen uit al de gevaren der diepte en breng hen in veiligheid aan de plaats hunner bestemming. Wil hen naar Uwe barmhartigheid in gezondheid en vrede terugbrengen.

Eerbiedig knielden de patroon en de bemanning neer, toen indrukwekkend van de lippen des priesters de zegen klonk, terwijl zijn bevende handen 't gewijd water in groote druppelen lieten nedervallen:

De Zegen des Almachtigen Gods, des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes, ruste op het schip „De Elza”, en op allen, die zich daarop bevinden.

De eenvoudige maar roerende plechtigheid was afgelopen. De kleine processie keerde terug naar den tempel en het strand en het visschersdorp herkregen de gewone kalmte van den Zondag.

* *

't Was nog vroeg in den morgen. De zee lag effen en kalm; het duin blonk in de eerste stralen van de Septemberzon en het landschap aan de andere zijde ademde insgelijks rust en vrede.

Everaart verliet met zijn echtgenoot en Jan zijn hut. Zijn gelaat teekende ernst. Hij zou immers zijn eerste reis als patroon aanvaarden, de eerste reis ook na zijn huwelijk.

Hij had nog zooveel te zeggen, maar kon er zoo weinig woorden voor vinden. Ja, Elza hield zich kloek, al verried nu en dan het trillen van haar lichaam een heftige gemoedsbeweging. Neen, zij wilde niet zwak zijn, maar zich een kind der zee toonen; een vrouw, die met een glimlach afscheid neemt van haren vertrekkenden echtgenoot. Alle mannen immers wonnen hun brood op het water. En bovendien, met een bijgeloovige hoop klemde zij zich vast aan de goedertierenheid der zee, die reeds zoovele Vermeire's in den diepen schoot geborgen had en niet dorsten zou naar het leven van dien laatste, dien kloeke...

En toch, ginds bij die verre bank, ver, o zoo ver weg, lieten talrijke visschers het leven. En al wilde zij 't niet bekenen, toch was zij zoo afgunstig op het lot van de vrouw van den koster, van die van den schoolmeester, die van den burgemeester, welke hun echtgenoot altijd bij zich hielden. Maar waren de koster, schoolmeester, burgemeester nu ook menschen in vergelijking met den reus, die aan hare zijde stapte?

Everaart en de zee, hoorden zij niet bij elkander, kon men den een voorstellen zonder de andere? Was hij zijn kracht, zijn moed, zijn glorie niet verschuldigd aan de onmetelijke vlakte? Everaart een landkrab, neen, dan zou hij Everaart niet meer zijn.

De „Elza” lag reeds te water, vol verlangen zich voort te spoeden, ver, ver weg, nog verder dan de lijn, waar ginds lucht en wolken elkander schenen te naderen.

Jan, als de jongen, Tist en Stan, twee stoere visschers als knechten, met zulk een bemanning onder bevel van Everaart, kon het schip gerust zijn.

't Uur van afscheid sloeg. Andere schuiten verlieten reeds de kust. De „Elza” mocht de laatste niet zijn.

— Dag Elza, houd goeden moed. Tot wederziens!

— Dag Everaart, goede reis en let op den jongen. Dag Jan.

De nieuwsgierigen daar moesten niet getuigen zijn van 't scheiden der geliefden. Dit laatste vaarwel was dan ook maar een bezegeling van alles wat ze in de hut besproken en beloofd hadden. Roode Hannes nam den patroon op zijn rug en droeg hem naar de schuit. Dan kwam hij terug om Jan te

halen. De anderen bevonden zich reeds aan boord.

De zeilen werden geheschen en vlug als een meeuw, trillende van onstuimig verlangen, schoot de „Elza” vooruit.

De vrouw zag maar weinig. Tranen verduisterden hare oogen. En 't hielp niet of zij ze wegvaagde. Zij had hem willen terugroepen, hem waarschuwen, want een geheimzinnige vrees prangde haar hart. Maar den grooten man kon zij niet meer onderscheiden en eindelijk kon zij slechts met moeite een stip nog ontwaren.

— Ik moet sterker zijn, dacht Elza. Is dat nu een houding voor de vrouw van een patroon?

En toch keerde ze niet huiswaarts....

Ze had behoefte geheel alleen te zijn, en begaf zich in het duin.

Maar Elza lette niet op het helm of den duindistel... Ze zag niet de blanke vogels, die ginds over het water scheerden, haar blik rustte geen enkel oogeblik op het landschap, dat zich rechts ontrolde als een onmetelijk, veelkleurig tapijt.

Ze dacht al maar door aan haar echtgenoot en had een gevoel alsof ze schreien moest.

Maar een geritsel joeg de vrouw schrik aan.

Elza keek op.

Daar lag een man geknield.

't Was Roode Hannes.

Wat blonk daar in het zonnelicht?

Goud... zilver... juweelen, die de strandlooper uit een zandholte had gehaald. En plotseling begreep Elza alles en ze kon een kreet van schrik, van ontzetting niet weerhouden.

Maar zoo had ze haar tegenwoordigheid verraden.

Sissend van woede, lenig als een kat, sprong roode Hannes op, en, eer Elza van haar verrassing bekomen was, had de schurk de jonge vrouw wild bij den pols gegrepen, en terwijl zijn kleine, groene oogen vonken schenen te schieten, en zijn dunne, bloedlooze lippen trilden, riep hij kort, afgebroken:

— Ge hebt mij bespied... ge wilt mij verraden... maar neen, 't zal niet waar wezen... 't zal niet waar wezen!

Elza beefde van angst.

Ze stond hier alleen in 't eenzame duin met een zeeschuimer, met een laffen, lagen kerel... maar die niets ontzien zou, nu hij zich in een val waande...

— Laat me los, stamelde zij.

— Ge hebt mij bespied... ge wilt me verraden.

— Ik heb u niet bespied...

— Ge zijt me gevolgd.

— Neen! Is het duin niet vrij?

— Ja, 't duin is vrij... en het strand ook... en wat hier aanspoelt is het onze...

Elza's blik viel op de juweelen en ze dacht aan Hannes' handwerk en tegelijk ook aan Everaart.

Toen haar geliefde zijn leven waagde op de holle, kokende zee,... zocht deze ellendige roode zijn buit.

Haar angst was weg, en verontwaardigd zei ze:

— Ge hebt de zee geschuimd!

— Het strand is vrij! En gij wilt me verraden...

— Laat me los!

— Neen! Everaart is weg... Everaart is weg... ge zijt in mijn macht... En ge zult zweren... ja

zweren op uw zielezaligheid, dat ge alles verzwijgt... of ik vermoord u... verstaat ge dat... ik vermoord u en stop uw lijk onder het zand!

Elza zag haar man voor zich... en ze wilde sterk zijn als hij... sterk tegenover dit gedrocht...

En de vrouw verhief haar hand en sloeg den schuimer in 't gelaat... en, van zijn verrassing gebruik makende, rukte ze zich los en ijlde heen.

Maar gevloek klonk achter haar...

Roode Hannes, dol van woede,... bevreesd voor 't gerecht... snelde Elza achterna.

't Werd een woeste ren door het duin... heuvel af, heuvel op... en dan in het losse zand, dat soms den voet greep en meetrok...

Maar Elza wist nu, dat haar leven in gevaar was... dat een monster haar op de hielen zat.

— Help, help! zoo rees haar bange klacht.

En onder 't roepen, snelde ze voort, hijgend, soms struikelend, maar dan weer opspringend.

Ginds stond de vuurtoren...

Maar nog was het duin eenzaam...

De meeste visschers waren ter zee en de vrouwen hielden zich in hun hut bezig en de kinderen waren ter schole.

Ze hoorde nog de doffe stem van haar vervolger...

En laf was hij, de verachtelijke stranddief... maar juist uit lafheid zou hij haar vermoorden, indien hij den wedren won...

En woester nog liep Elza verder....

Goddank, daar reeds de toren op...

Was Blom dan niet op den omgang? Neen... hij zou slapen.

En Vinier was in de keuken, bereidde het maal of herstelde kleederen... en haar venster zag op zee uit.

Even zag Elza om...

Goddank... Hannes had den kamp opgegeven en hijgend naar adem bleef de vrouw staan.

Maar neen, nog niet rusten, als een wild beest kon hij haar nog bespringen, de sluwe schelm, die zijn vreeselijk geheim ontdekt zag.

Elza was bij de vuurtorenwoning... ze stond binnen 't hek en nu eerst voelde ze zich veilig.

Nog niet naar binnen gaan... eerst op adem komen.

Wat moest ze doen? Alles vertellen, Hannes aanklagen?

Ze was niet veilig, zoolang hij hier rond liep... en Everaart zou het ook niet wezen...

Everaart tegenover Hannes!

De zeeschuimer vreesde immers haar man.

Maar Hannes kon sluipmoord plegen en dan dacht Elza er weer aan, hoe de schurk langs 't strand sloop en lijken plunderde... die van mannen en vrouwen en kinderen zelfs.... en ze trilde van verontwaardiging.

Die kerel onteerde het gansche dorp, die mocht niet onder de bevolking wonen... zijn plaats was elders. Neen, bij God, neen, Elza zou niet zwijgen...

Hannes mocht geen nieuwe slachtoffers maken...

En de jonge vrouw stapte vastberaden Bloms huis binnen.

— Ha! zijt gij het! riep Vinier, die in een grooten ketel roerde. Wel ja, kom maar eens hier om troost! Ik ben immers Everaart's moeder... uw moeder ook. Maar wat ziet ge er uit, wat is er gebeurd? Trekt

ge het u zoo hevig aan! Ga zitten, kind... ge moet toch wat kloeker zijn.

Elza barstte in tranen los... ze viel op een stoel neer en legde het schoone hoofd op de tafel.

Vinier zette den ketel af en kwam bij Everaart's echtgenooten staan, en haar over de welige lokken streelend, hernam ze medelijdend:

— Maar ge moet kloeker zijn, Elza! Everaart kan toch aan land niet blijven... hij is immers visscher... en patroon nog wel!

— Hannes, Hannes! snikte de jonge vrouw. O! die schurk....

— Maar wat is er toch gebeurd? vroeg Vinier verschrikt.

— Roep Blom... roep hem dadelijk!

Ongerust ging Vinier het doen en weldra verscheen de wachter.

— Wat nu... waterlanders? riep hij luchtig.

— O, Blom! kreet Elza... en nu verhaalde ze alles..... stootend, hortend.... tusschen snikken in, maar toch duidelijk genoeg, opdat de eerlijke zeeman alles begreep.

Vinier sloeg de handen in elkander, en riep:

— Arm, arm kind! Zóó moeten vluchten... en dan die angst... vreeselijk toch! Die gemeene Hannes, die schurk!

Blom stond even in gedachten.

Hij scheen verbluft.

Zijn gade haalde een glas water en liet Elza drinken, en ze sprak haar vriendelijk en bemoedigend toe en herhaalde dan weer:

— Zóó te moeten vluchten... en dat op klaar-

lichten dag! O! die schelm... Blom, droomt ge? Gij moet nu handelen!

De wachter ontwaakte uit zijn gepeinzen en zei heel boos:

— Die roode zeeduivel! Wat denkt hij wel? Ik heb den schavuit nooit vertrouwd. Ha! 't is zoo dat hij bestaat. Hij is veel slechter dan ik dacht. 't Is niet genoeg, dat hij met zijn schelvischoogen alles afloert. 't Is niet genoeg, dat hij zijn rooden kop vertoont, waar men hem liever niet ziet, dat hij zijn lange, magere knoken overal neerlegt, waar er iets te kapen is, neen, die strandlooper, die zeeschuimer, is een dief... en misschien een moordenaar! Maar hij vergeet, dat Blom er nog is. 'k Heb reeds dikwijls lust gehad hem, op zijn zeemans gezegd, eens te kielhalen, maar 'k had er eigenlijk nooit een goede reden voor. De schelm weet wel, dat hij in mijn vaarwater niet komen moet. Doch daar schiet mij een andere gedachte binnen. 't Is altijd 't beste, een goeden koers te houden. Gij hebt daar gesproken van die juweelen. De zee spoelt wel schepen, zee-sterren en al zulk gesnor aan, maar gouden armbanden met diamanten steenen, vond ik nog nooit langs de kust. Vergeten wij evenwel „De Lucy” niet! De rosse strandlooper heeft wel geen poot uitgestoken om de arme schepsels te helpen, daar is hij te laf, te vals ook, voor... Maar 'k heb toch zijn gluisperige tronie gezien in den omtrek van de duinen. God weet, wat hij er uitvoerde, maar ik vermoed het en ik heet geen Blom meer, als mijn vermoeden niet uitkomt. Ik ga een oogenblik naar den burgemeester.

Drie uur later werd Roode Hannes door twee gen-

darmen in het duin gevat, en zwaar geboeid naar de stad geleid. Een nauwkeurige huiszoeking had schrikkelijke dingen aan 't licht gebracht.

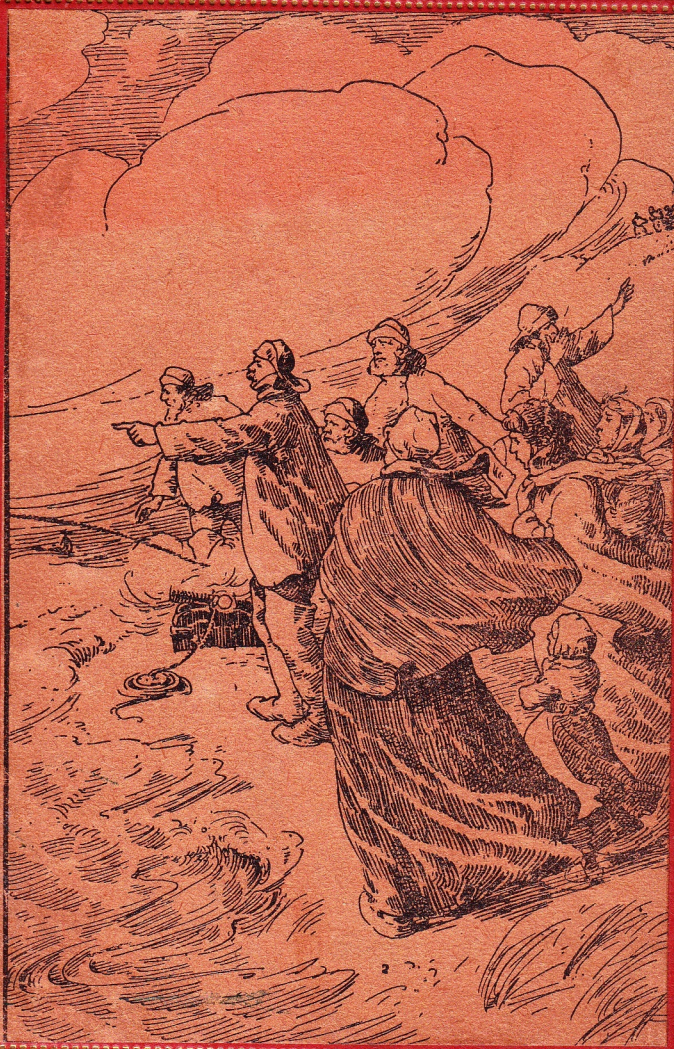
De rechter moeide zich met de zaak. Eenige dagen later was 't aantal vermisten der „Lucy” gedaald. In de duinen groef men drie geraamten op, welke met allen eerbied op het kerkhof begraven werden.

De Godvergeten zeeschuimer had lijken beroofd, vingers met kostbare ringen afgesneden, en, om zijn misdaad te verbergen, de dooden in den nacht begraven, nabij zijn hut.

Hij ontging zijn zware straf niet en 't geheele dorp — Elza niet 't minst van allen — verheugde zich over 't vertrek van Roode Hannes, den lagen boosdoener.

— Misschien heeft hij drenkelingen nog wel naar de eeuwigheid geholpen ook, om ze te berooven, zei menigeen naar aanleiding van 't gebeurde, met een rilling over 't gansche lijf. En dan dacht men aan den Franschen koopman en den knaap, die op wonderlijke wijze gered waren. Had de zee er nog niet meer levend op 't strand geworpen? Wie weet?

HELDEN ZONDER ZWAARD
DOOR A. HANS

Lodewijk Opdebeek Uitgever Antwerpen

HELDEN ZONDER ZWAARD

UIT HET ZEEMANSLEVEN

DOOR

A. HANS

VLAAMSCH E BOEKHANDEL
LODEWIJK OPDEBEEK — ANTWERPEN.